

Beslisnota voor de raad

Datum 9 juni 2020

Openbaar

Onderwerp Matching OCW Steunmaatregel Culturele Instellingen ten behoeve van de vitale en veerkrachtige stad

Versienummer 2

Portefeuillehouder H.M.M. Schuttenbeld
Informant Marga Wobma - Helmich
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon 06- 12652632
Email M.Wobma@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel 5.3.1 We houden de brede culturele basisinfrastructuur met een gedifferentieerd en gevarieerd aanbod voor een breed publiek in stand

Begroting wijzigen Ja

Dekking ten laste van Compensatiepakket coronacrisis BZK via Gemeentefonds en reserve incidentele middelen

Bijlagen 1- Kamerbrief Minister OCW: uitwerking aanvullende ondersteuning € 300 miljoen culturele en creatieve sector
2- Brief Provincie Overijssel: corona-oplegger noodmaatregelen culturele sector

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

- 1- Een maximaal bedrag van € 759.662 als co-financiering voor de OCW Steunmaatregel Culturele Instellingen beschikbaar te stellen waarmee een totaal bedrag van maximaal €3.038.645 voor de Fundatie, Zwolse Theaters en Hedon beschikbaar komt.
- 2- De gemeentelijke bijdrage te onttrekken aan de reserve incidentele bestedingen onder aftrek van de compensatie die via het gemeentefonds beschikbaar komt.

Datum 9 juni 2020

Toelichting op het voorstel

Inleiding

De culturele sector van Zwolle is van groot belang voor de stad. Het is het cement in onze Zwolse samenleving. Inwoners uit Zwolle kunnen genieten van een breed cultureel aanbod. Van popconcert in Hedon tot het zelf zingen in een van de vele koren. Van een expositie van internationaal niveau in de Fundatie tot de Glazen Engel op de Grote Markt. Zwolle heeft een cultureel aanbod dat het leven van de inwoners verrijkt, kleur geeft en ons met elkaar verbindt. Cultuur maakt ook dat Zwolle aantrekkelijk is voor bezoekers voor een dagje uit of als stad om te willen werken of wonen en is daarmee een onmisbare factor in economisch opzicht, het geeft de stad kleur en draagt bij aan een dynamische en verrassende uitstraling van Zwolle. Hiermee is het een belangrijk fundament onder de vitaliteit en veerkracht van onze stad.

De culturele sector is echter zo goed als tot stilstand gekomen ten gevolge van de maatregelen om de verspreiding van Covid-19 te beperken. Het per direct stopzetten van alle op publiek gerichte activiteiten en de beperkte openstelling vanaf 1 juni hebben de culturele en creatieve sector bijzonder hard getroffen en hebben een groot effect op het genereren van de eigen inkomsten door de instellingen. Het opengaan met de beperkte regels levert in veel gevallen geen haalbare businesscase op.

Uit onze eigen inventarisatie van de effecten van Covid-19 op de culturele sector in Zwolle is duidelijk naar voren gekomen dat waar mogelijk de instellingen gebruikmaken van de generieke maatregelen van het rijk waaronder Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid (NOW), Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren (TOGS) en Tijdelijke Overbrugging Zelfstandig Ondernemers (TOZO). Ook maken zij gebruik van de generieke maatregelen die we zelf als Gemeente Zwolle hebben genomen en die ook voor de culturele sector gelden. Alhoewel deze maatregelen worden ingezet en gewaardeerd blijken ze niet afdoende.

Wij willen inzetten op een vitale veerkrachtige stad en nemen maatregelen die hieraan bijdragen. In dit kader is besloten om te investeren in de horeca, we vinden het ook belangrijk om te komen tot maatregelen die bijdragen aan het behoud van onze culturele infrastructuur. Dit willen we doen door middel van twee verschillende programma's. Het eerste programma is gericht op vier van onze grote culturele instellingen: de Fundatie, Zwolse Theaters, Hedon en het Fraterhuis. Voor hen zien we de mogelijkheid om ook financiële ondersteuning vanuit de provincie en het rijk te ontvangen. En door hen te ondersteunen investeren we indirect ook in de Zwolse makers en een groot aantal zelfstandigen die in de sector werkzaam zijn. Deze beslisnota richt zich op dit programma. Daarnaast is een programma in voorbereiding waarmee de culturele sector in de volle breedte ondersteuning krijgt die nodig is om ze voor de stad te behouden. Dit programma voor de overige instellingen, de cultuurmakers en culturele zelfstandigen buiten de grote instellingen zal nog in juni aan college en raad voorgelegd worden.

OCW steunmaatregel culturele instellingen

Het rijk (Ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap –OCW- en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties –BZK-) heeft een tweetal noodhulp maatregelen bekend gemaakt. Voor de OCW regeling is een bedrag van € 318.000.000 beschikbaar. Het geld is bedoeld om culturele instellingen behorende tot de nationale basisinfrastructuur door de zware eerste maanden van de coronacrisis te

Datum 9 juni 2020

helpen. Een tweede doelstelling is dat de instellingen de middelen gebruiken om zich voor te bereiden op het nieuwe seizoen. Deze regeling is dus expliciet niet alleen gericht op de geleden schade maar draagt ook bij aan een kansrijke toekomst.

Van het totaal budget komt € 48.500.000 beschikbaar voor de vitale regionale infrastructuur. Voor het bedrag dat beschikbaar is voor de vitale regionale infrastructuur verwacht OCW cofinanciering van gemeenten en/of provincies. OCW stelt tot maximaal 50% van het bedrag beschikbaar waarvoor instellingen op basis van een vastgestelde rekenregel in aanmerking kunnen komen. Deze rekenregel is gebaseerd op het gemiddelde van de eigen inkomsten die de instellingen in 2017 en 2018 hebben gerealiseerd. In de rekenregel is ook opgenomen dat instellingen 25% van hun algemene reserve aanwenden om de schade op te vangen. Voor de Fundatie, Zwolse Theaters en Hedon komt dit bedrag tezamen in zijn totaliteit uit op € 3.038.645.

De Provincie Overijssel is voornemens om 25% van de benodigde financiering beschikbaar te stellen wat neerkomt op een bedrag van € 759.662 voor de culturele instellingen in de Gemeente Zwolle. Hierover wordt op 9 juni door het college van Gedeputeerde Staten besloten. De raad van de Gemeente Zwolle wordt gevraagd in te stemmen met het beschikbaar stellen van de resterende 25% wat eveneens neerkomt op een bedrag van € 759.662. .

De instellingen moeten hun aanvraag voor een bijdrage uit het noodfonds indienen bij een van de rijkscultuurfondsen. De verwachting is dat de procedure tot indienen in de week van 8 of 15 juni zal worden opgezet. Om in aanmerking te komen moeten de instellingen bij hun aanvraag een besluit van het college van de gemeente en/of provincie kunnen overleggen waaruit de co-financiering blijkt, onder voorbehoud van het akkoord door de raad/staten. Dit maakt snelle besluitvorming noodzakelijk.

Alleen instellingen van 100.000 plus gemeenten komen in aanmerking en alleen instellingen –podia en musea- die financiering via de rijks fondsen ontvangen. In Zwolle komen de Fundatie, Zwolse Theaters en Hedon in aanmerking voor deze financiering. Allen zijn van cruciaal belang voor de culturele infrastructuur van Zwolle en de regio Zwolle.

Op basis van de in de kamerbrief van de Minister OCW opgenomen voorwaarden voor instellingen om in aanmerking te komen bleek het Fraterhuis buiten deze regeling te vallen. Inmiddels is duidelijk dat de Minister van OCW de voorwaarden aanpast en komt ook het Fraterhuis in aanmerking. Echter, de Provincie Overijssel ziet geen mogelijkheid om het Fraterhuis nog in de reeds lopende besluitprocedure op te nemen. Op basis van de rekenregel OCW zou het Fraterhuis voor maximaal € 233.635 een aanvraag kunnen indienen waarvan € 58.409 ten laste van de Gemeente Zwolle zou komen. Het is mogelijk om dit bedrag binnen de huidige cultuurbegroting op te vangen doordat gereserveerde incidentele middelen door de effecten van Covid-19 niet ingezet kunnen worden. Het wordt daarmee mogelijk voor het Fraterhuis om een bijdrage van € 116.818 bij het rijk aan te vragen. Immers, de bijdrage van de Provincie Overijssel ontbreekt en de voorwaarde van OCW is zij maximaal 50% matchen met de provincie en/of gemeente. Omdat de bijdrage binnen de lopende cultuurbegroting opgelost kan worden is op dit specifieke onderdeel geen akkoord van het college/raad nodig.

BZK compensatie coronacrisis via Gemeentefonds

Naast de noodhulp vanuit OCW is op 28 mei een kamerbrief van BZK verschenen rondom het compensatie pakket Coronacrisis medeoverheden van BZK. Hieruit blijkt dat het kabinet heeft besloten

Datum 9 juni 2020

om een bevoorschotting op de compensatie aan medeoverheden te verstrekken van € 60 miljoen voor de periode van medio maart 2020 tot en met 1 juni 2020. Deze bevoorschotting stelt gemeenten in staat om de lokale en regionale culturele infrastructuur te borgen. Een voorlopige eerste inschatting is dat wij dan ca. € 300.000 tot € 400.000 ontvangen via het gemeentefonds waarmee onze co-financiering deels kan worden gedekt. Door VNG wordt bij BZK aangedrongen op volledige compensatie van de kosten ook voor de periode na 1 juni.

De Gemeente Zwolle is in dit proces ambtelijk vertegenwoordigd door de directeur financiën die zich inzet voor een lobby voor een betere compensatie van het rijk.

Beoogd effect

Door de beoogde instellingen te ondersteunen is hun voortbestaan voor de komende periode veilig gesteld en kunnen zij ook in het nieuwe seizoen investeren.

Door de beoogde instellingen te ondersteunen worden zij in staat gesteld de huur van de gemeentepanden te betalen en blijven zij behouden als huurders voor deze locaties die op de specifieke functie van de huidige gebruikers zijn afgestemd.

Door de beoogde instellingen te ondersteunen worden indirect ook een deel van de makers en cultureel zelfstandigen in Zwolle ondersteund omdat zij hun presentatieplekken behouden.

Door de beoogde instellingen te ondersteunen is het voor hen mogelijk publiek naar de binnenstad te trekken waar ook de horeca en middenstand van zal profiteren.

Argumenten

- 1- Zonder extra ondersteuning komt het voortbestaan van de betreffende instellingen in gevaar. Juist doordat zij in staat zijn gebleken hoge eigen inkomsten te genereren pakken de effecten van Covid-19 extra desastreus uit. Immers, het zijn juist de eigen inkomsten uit kaartverkoop en horecaomzet die nu wegvallen. De hoge ambities die de Gemeente Zwolle heeft qua groei met betrekking tot aantal inwoners en bezoekers zullen niet bereikt kunnen worden als er geen vitale culturele infrastructuur is.
- 2- In het compensatie pakket Coronacrisis medeoverheden van BZK is een specifieke bijdrage van naar schatting € 300.000 tot € 400.000 via het Gemeentefonds voor de geleden schade op cultuur beschikbaar. Door deze nu in te zetten via de co-financieringsmaatregelen genereert de gemeente Zwolle een verdriedubbeling op de middelen voor de beoogde culturele instellingen door de co-financiering door de provincie Overijssel en OCW.

Risico's

Door specifiek deze instellingen uit eigen middelen te compenseren voor de gevolgen van de coronacrisis wordt afgeweken van de lijn van het raadsbesluit d.d. 20 april 2020 'Uitbreiding bevoegdheid college voor het verstrekken geldleningen in het kader van de Coronacrisis'. In dit besluit is bepaald dat financiële ondersteuning aan gesubsideerde instellingen wordt verleend in de vorm van geldleningen. Het afwijken hiervan kan een precedentwerking hebben naar andere gesubsideerde instellingen.

Afhankelijk van de duur van de maatregelen Covid-19 kan blijken dat de beschikbaar gestelde middelen niet voldoende blijken.

Datum 9 juni 2020

Financiën

De bijdragen uit het OCW noodfonds waarvoor de instellingen bij de rijksfondsen een aanvraag kunnen indienen, zijn berekend volgens de in de kamerbrief gecommuniceerde rekenregel:

Instelling	Categorie	Gevraagd bedrag overheden	Compensatie door		
			Bijdrage fonds (50%)	Bijdrage gemeente (25%)	Bijdrage provincie (25%)
Zwolse Theaters	Theater	967.719	483.859	241.930	241.930
De Fundatie	Musea	1.415.649	707.825	353.913	353.913
Hedon	Poppodium	655.277	327.638	163.819	163.819
Totaal:		3.038.645	1.519.322	759.662	759.662

Beschikbaar stellen van cofinanciering voor de aanvraag van het Fraterhuis van € 58.409. Dit wordt ten laste gebracht van de huidige cultuurbegroting.

De hoogte van de door de instellingen te ontvangen bedragen wordt niet bepaald volgens een prognose van de geleden verliezen die door de maatregelen rondom covid-19 zijn ontstaan. OCW hanteert een rekenregel waarbij een percentage van de eigen inkomsten over 2017 en 2018 voor deze financiering in aanmerking komt en waarbij verwacht wordt dat de instelling 25% van de algemene reserve inzet om de geleden schade te dekken. De bijdrage uit het noodfonds is ook niet uitsluitend bedoeld om de geleden schade te compenseren maar ook om ervoor te zorgen dat de betreffende instellingen zich op de toekomst kunnen richten en daarmee ook een fundament kunnen leggen voor de makers en zelfstandigen in de sector.

De provincie hanteert de rekenregel van OCW evenals alle overige gemeenten in Overijssel en Gelderland met instellingen die voor de regeling in aanmerking komen.

De vermelde bedragen zijn de maximale bedragen waarvoor een instelling op basis van de rekenregel in aanmerking kan komen. Mocht het totale bedrag van OCW niet toereikend zijn om alle aanvragen te honoreren zal naar verwachting de toekenning lager uitvallen. Dit zal ook effect hebben op de gevraagde bijdragen aan gemeente/provincie.

Als onderdeel van het compensatie pakket Coronacrisis medeoverheden van BZK zal via het Gemeentefonds een bedrag van ca. € 300.000 tot € 400.000 beschikbaar komen. Het feitelijk ontvangen bedrag zal in mindering worden gebracht op het bedrag dat aan de reserve incidentele middelen onttrokken zal worden.

Communicatie

Via een persbericht van zowel de Gemeente Zwolle als de Provincie Overijssel wordt aandacht gegeven aan dit besluit.

Vervolg

In juni worden gesprekken gevoerd met de Fundatie, Zwolse Theaters, Hedon en Fraterhuis. Naast procedurele afspraken zullen ook afspraken gemaakt worden over de rol die zij voor de gehele culturele sector in Zwolle en de regio Zwolle kunnen/moeten vervullen zodat het effect van de

Datum 9 juni 2020

investering groter is dan alleen deze instellingen. We maken afspraken met de instellingen op basis van solidariteit voor de gehele cultuursector.

De betreffende instellingen zullen zelf hun aanvraag bij een van de rijksfondsen moeten indienen.

De huidige cultuurnota beslaat de periode 2017-2020. Om recht te doen aan alle recente ontwikkelingen rondom Covid-19 is het noodzakelijk om een tussenstap te maken gericht op het herstel en huidige knelpunten van de culturele sector. Dit herstel en het oplossen van knelpunten zal centraal staan in een cultuurnota die de periode 2021-2022 beslaat. Na het herstel is het de ambitie om de culturele voorzieningen op een niveau te brengen passend bij de grootstedelijke ambities van de Gemeente Zwolle. Een opmaat voor deze ambities krijgt plaats in de cultuurnota die de periode 2023-2024 beslaat. Vanaf 2025 loopt de cultuurnota weer in lijn met de cyclus die ook bij rijk en provincie gehanteerd wordt. De cultuurnota 2021-2022 wordt meegenomen met de PPN in het najaar.

Openbaarheid

Deze nota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Ingrid Geveke